

HYKS PÄIHDEPSYKIATRIA, TERVEYDENHOIDOLLINEN HUUMAUSAINETESTAUS

HYKS Päihdepsykiatrialla tehtävä huumausainetestaus on terveydenhoidollista (ei asetuksen 218/2005 mukaista työpaikkatestausta), mutta menettelytavat ovat kuten valvonnallisessa testaamisessa, koska positiivisesta seulontatuloksesta voi olla potilaalle välittömiä tai myöhemmässä vaiheessa ilmeneviä seuraamuksia.

HYKS Päihdepsykiatrialla tavallisimmin käytössä olevat testit ovat varmistuksen sisältävä U –HuumLcT (21550), U-Huum-O (4221) jossa positiivisista tuloksista täytyy erikseen pyytää varmistus ja U-Huum –Su, jota käyttää opioidiriippuvuuspoliklinikka.

Toimintayksikön huumetestausprosessin kuvaus	Ohjeistus
Huumetestauksen rooli päihdepotilaan hoidossa <ul style="list-style-type: none"> • erotusdiagnoosiin tukena • hoitosuunnitelman tarkistamiseksi • hoitovasteen seurantaan • hoidollisista syistä (tuki, kannustaminen)	<ul style="list-style-type: none"> • Somaattinen tutkimus opioidiriippuvaisen potilaan hoidon tarpeen arvioinnissa_27052016.rtf • Psykoosipotilaan tutkimukset_27052016.docx • Neuropsykiatriset tutkimukset päihdepsykiatrialla_27052016.doc
Käytännön testausprosessista <ul style="list-style-type: none"> • henkilöllisyyden toteaminen hoidon alussa • lähetteen laatiminen • myös mm. sylki ja hius mahdollisia näyttemateriaaleja	<p>Virtsasta</p> <ul style="list-style-type: none"> • 21550 U –HuumLcT (sisältää varmistuksen, ei sis. U–Manip)<ul style="list-style-type: none"> ○ Lähete HUSLAB_THL.pdf • 20718 U –Huum-PS (=valvoton näyte), pyyntö Weblabiin • 4221 U –Huum-O, pyyntö Weblabiin • 8560 U –Huum-Su, pyyntö Weblabiin • 21281 U –Huum TOF (21281) joko ensivaiheen analyysinä tai immunologisen ensivaiheen analyysin positiivisen tuloksen varmistajana. H! Jos U –Huum TOF (21281) :ssa löytyy jotain uutta, niin se tulos täytyy taas varmistaa toisella, luotettavalla menetelmällä <p>Verestä</p> <ul style="list-style-type: none"> • 8778 B –Lääk-Hu (Lääke- ja Huumausaineseulonta, verestä)<ul style="list-style-type: none"> ○ Lähete HUSLAB_THL.pdf
Ketkä voivat ottaa testin <ul style="list-style-type: none"> • päihdepsykiatrian terveydenhoitohenkilökunta ottaa virtsanäytteen	<ul style="list-style-type: none"> • miten koulutus on järjestetty<ul style="list-style-type: none"> ○ yksikön oma perehdytys

<ul style="list-style-type: none"> • verikokeet ottaa laboratoriohoitaja • hiusnäytettä varten laboratorioon • sylkinäyte päihdepsykiatrialla 	
<p>Näytteenotto</p> <ul style="list-style-type: none"> • näytteenotto ja näytteen käsittely on suoritettava teknisesti luotettavalla tavalla siten, että eri testattavien näytteet eivät voi sekoittua, näytteeseen ei voi joutua epäpuhtauksia ja niin, ettei näytettä voi väärentää • kirjataan PSY-näkemykselle, jos näyte otetaan muuten kuin valvottuna • uuden näytteen ottaminen, kun epäillään että annettu näyte on epäkelpo 	<ul style="list-style-type: none"> • näytteenotto ja näytteen käsittely kts sivu 18 <ul style="list-style-type: none"> ○ Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2006_2.pdf • HUSLABin ohje näytteenottoon <ul style="list-style-type: none"> ○ Valvottu virtsanäytteenotto huumeista varten.pdf • Malliputki.docx <ul style="list-style-type: none"> ○ Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2006_2.pdf <ul style="list-style-type: none"> ▪ uusintänäytteestä kts liite E
<p>Ketkä voivat tulkita tuloksen</p> <ul style="list-style-type: none"> • hoitaja saa tulkita, mutta viimekädessä tulkinnasta vastaa lääkäri • kaikki seulapositiiviset varmistetaan toisella menetelmällä (THL:n U – HuumLCt sis. varmistuksen) 	<ul style="list-style-type: none"> • miten koulutus on järjestetty <ul style="list-style-type: none"> ○ yksikön oma perehdytys
<p>Potilaan informoiminen tutkimus- hoitojakson alussa</p> <ul style="list-style-type: none"> • lyhyesti, mitä testissä testataan • näyte otetaan valvotusti • mitä positiivisesta tuloksesta seuraa • mitä kieltäytymisestä seuraa • kirjaa hoitokertomuksen keskeisiin tietoihin, että nämä asiat on käyty läpi 	<ul style="list-style-type: none"> • Hoitosopimus päihdepsykiatrian pkl.doc • Hoitosopimus päihdepsykiatrian osasto.docx • Hoitosopimus opioidiriippuvuuspoliklinikka.docx • Tarvittaessa lisäinfoa Weblabin kautta <ul style="list-style-type: none"> ○ TUTKIMUSTIEDOTE 2.5.2016.pdf • U-HuumTOF (21281) = lentoaikamassaskrometri UHPLC-QTOF/MS s.o. yksi metodi • 21550 U –HuumLCt = yhtä aikaa UHPLC-QTOF/MS, UHPLC-MS/MS (ja tarvittaessa vielä GC-MS) s.o. kaksi tai kolme metodia putkeen

<p>Päivystykselliset tilanteet</p> <ul style="list-style-type: none"> tarkoitetaan lähinnä somaattista päivystystilannetta päihdepsykiatrialla pikatestit eivät ole käytössä 	<ul style="list-style-type: none"> Suositus terveydenhoidollisesta huumeetastauksesta 2015 PDF.pdf <ul style="list-style-type: none"> pikatesteistä kts kohdat 5.2 ja 5.5 pikatestit kuuluvat vain päivystyksellisiin tilanteisiin, kun (suuntaa-antava) tulos tarvitaan nopeasti, jotta potilas voidaan hoitaa asianmukaisesti
<p>Näytteen toimittaminen laboratorioon</p>	<ul style="list-style-type: none"> poliklinikalta viedään Kivelään, osastolta haetaan
<p>Näytteen säilyttäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> uusinta-analyysi 	<ul style="list-style-type: none"> laboratorio säilyttää <ul style="list-style-type: none"> THL säilyttää 3 kuukautta vastauspäivästä
<p>Tuloksen kertominen potilaalle</p> <ul style="list-style-type: none"> hoitaja saa kertoa kolmannet osapuolet 	<ul style="list-style-type: none"> Potilasrekisterin tietosujoaohje 8/2015.pdf
<p>Tuloksen kirjaaminen potilaskertomukseen</p> <ul style="list-style-type: none"> tuloksesta tulee selkeästi käydä ilmi, onko kyseessä ensivaiheen seulontatesti vai varmistusanalyysi 	<ul style="list-style-type: none"> Potilaskertomusopas 2015.docx DIAT Suositus terveydenhoidollisesta huumeetastauksesta 2016.pdf